

В. С. Білецький, В. І. Павлишин

Ліпарит

ЛІПАРИТ – кайнотипна магматична [гірська порода](#), ефузивний аналог граніту, що складається переважно з *санідину*, *плагіоклазу*, [кварцу](#) та кремнієвої кислоти. Термін увів 1861 нім. геолог Ю. Рот для позначення кислих ефузив. порід Ліпар. о-вів у Тіррен. морі обл. Сицилії. Синонім – ріоліт. У різний час цим терміном також називали хризоколу, флюорит, залізний тальк і залістий алюноген. Мають склоподібну чи прихованокристалічну структуру; осн. маса склувата або мікрофельзитова, рідше сферолітова. Є щільними, інколи пористими, кислими породами; рожевого, білого, сірого, зеленуватого, блакитнувато-або майже чорного кольорів. Серед. хім. складу (у %): SiO₂ – 72,80; TiO₂ – 0,33; Al₂O₃ – 13,49; Fe₂O₃ – 1,45; FeO – 0,88; MnO – 0,08; MgO – 0,38; CaO – 1,2; Na₂O – 3,38; K₂O – 4,46; H₂O – 1,47; P₂O₅ – 0,08. До Л. належать також вулканіти із вмістом SiO₂ понад 73 %. Вони складають вулканічні покриви, пласти, куполи, дайки тощо. Їх використовують для виробництва щебеню, як облицюв. камінь. Л. розповсюджені у всіх вулканіч. р-нах світу, зокрема у РФ (Кавказ), Азербайджані, Вірменії. В Україні виявлено у Криму (Карадаг).

Покликання на статтю:

Ліпарит / В. С. Білецький, В. І. Павлишин // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55563>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).